The Impact of Corporate Governance on Financial Reporting Quality: Integrated Approach

Mohammad Reza Nikbakht
*Corresponding author, Associate Prof., Department of Accounting, Faculty of Management, Tehran University, Tehran, Iran. E-mail: mnikbakht@ut.ac.ir

Mostafa Ahmad Khanbeigi
PhD Candidate, Department of Accounting, Faculty of Management, Tehran University, Tehran, Iran. E-mail: babak.khanbeigi@gmail.com

Archive of SID

Abstract

Objective: Considering the importance of Corporate Governance and its impact on financial reporting quality, in this study, the impact of corporate governance on financial reporting quality (FRQ) has been investigated by using different criteria to measure the FRQ's components (12 models) and four dimensions of corporate governance, including audit, board structure, transparency and disclosure and the ownership structure.

Methods: Using a combination of technical data for 102 companies the listed on Tehran Stock Exchange during the 7 year period 2006 to 2013 and by deploying Structural Equation Modeling and Partial Least Squares method.

Results: The results show that there is a significant relationship between corporate governance and financial reporting quality. Our findings are consistent with the research results in emerging markets.

Conclusion: Our findings indicate that two dimensions of corporate governance, auditor and ownership structure dimensions, have a significant impact on financial reporting quality (FRQ).

Keywords: Agency theory, Corporate governance, Emerging markets, Financial reporting quality.

Citation: Nikbakht, M.R., Khanbeigi, M.A. (2018). The Impact of Corporate Governance on Financial Reporting Quality: Integrated Approach. *Journal of Accounting and Auditing Review*, 25(3), 433-455. (*in Persian*)

Journal of Accounting and Auditing Review, 2018, Vol. 25, No.3, pp. 433-455
DOI: 10.22059/acctgrev.2018.205747.1007306
Received: April 29, 2016; Accepted: April 25, 2018
© Faculty of Management, University of Tehran

www.SID.ir

تأثیر حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی: رویکرد یکپارچه

محمدرضا نیکبخت

* نویسنده مسئول، دانشیار، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: mnikbakht@ut.ac.ir

مصطفی احمد خان بیگی

دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: babak.khanbeigi@gmail.com

چکیده

هدف: هدف از اجرای این پژوهش، بررسی ساختار حاکمیت شرکت و تأثیر آن بر کیفیت گزارشگری مالی در محیط بازار سرمایه ایران است.

روش: برای اندازه‌گیری متغیرهای مرتبط با کیفیت گزارشگری مالی و حاکمیت شرکتی، روابط بین آنها در قالب معادلات ساختاری، با استفاده از روش حداقل مربعات جزئی و به‌کمک نسخه سوم نرم‌افزار اسمارت پی. ال. اس. بررسی شده است.

یافته‌ها: بر اساس نتایج آزمون‌های آماری، بین حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی رابطه معناداری وجود دارد، به‌طوری که همبستگی این دو متغیر ۰/۶۰۷ و ضریب تعیین آنها ۰/۳۶۸ به‌دست آمده است. بر این اساس متغیر حاکمیت شرکتی به تنهایی توانسته ۳۶/۸ درصد از تغییر در کیفیت گزارشگری مالی شرکت را پیش‌بینی کند.

نتیجه‌گیری: حاکمیت شرکتی با کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت و معناداری داشته و می‌تواند تغییرات به‌وجود آمده در کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها را پیش‌بینی کند. این نتایج با نتایج پژوهش‌های صورت‌گرفته در بازارهای نوظهور، سازگار است. همچنین از بین ابعاد بررسی‌شده حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی، دو بعد حسابرسی و ساختار مالکیت، بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر معناداری داشته‌اند.

کلیدواژه‌ها: بازار نوظهور، حاکمیت شرکتی، کیفیت گزارشگری مالی، نظریه نمایندگی.

استناد: نیکبخت، محمدرضا؛ احمد خان بیگی، مصطفی (۱۳۹۷). تأثیر حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی: رویکرد یکپارچه. *فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۵(۳)، ۴۳۳-۴۵۵.

فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۱۳۹۷، دوره ۲۵، شماره ۳، صص. ۴۳۳-۴۵۵

DOI: 10.22059/acctgrev.2018.205747.1007306

دریافت: ۱۳۹۵/۰۲/۱۰، پذیرش: ۱۳۹۷/۰۲/۰۵

© دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

Archive of SID

www.SID.ir

مقدمه

با توجه به بحث و بررسی حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی در کشورهای توسعه‌یافته، بر سازوکارهای مشخص حاکمیت شرکتی از جمله تمرکز مالکیت (هان[1]، ۲۰۰۵)، استقلال هیئت مدیره پترا[2]، ۲۰۰۷)، مالکیت مدیران (بالستا و مکا[3]، ۲۰۰۷) و کیفیت حسابرس (آگراوال و چاندها[4]، ۲۰۰۵) تأکید شایان توجهی شده است. اهمیت کیفیت گزارشگری مالی و نقش حاکمیت شرکتی در بهبود آن، که در نهایت می‌تواند به ایجاد جو اعتماد و اطمینان در بازارهای سرمایه و در نتیجه تخصیص بهینه منابع منجر شود، ضرورت پرداختن به این حوزه را برجسته می‌کند. به‌طور مثال موج‌های گسترده از تقلب‌های اخیر حسابداری در جامعه مالی بین‌المللی، انتقادهای گسترده‌ای در رابطه با کیفیت گزارشگری مالی مطرح کرده است (آگراوال و چاندها، ۲۰۰۵). چندین شرکت شاخص از جمله انرون، ورلد کام، مارکونی، پارمالات و غیره در تقلب های حسابداری مشارکت داشته‌اند که این موضوع به تضعیف اعتماد سرمایه‌گذاران نسبت به تیم مدیریت و گزارش های مالی منجر شده است. شکست‌های گسترده در گزارشکری مناسب و افشای اطلاعات، نیاز به بهبود کیفیت اطلاعات مالی و تقویت کنترل مدیران از طریق تدوین ساختارهای حاکمیت شرکتی قوی را بیش از پیش در کانون توجه قرار داده است در حقیقت، اطلاعات و گزارش‌های مالی مبنایی برای تصمیم‌های سرمایه‌گذاری توسط فعالان بازار سرمایه فراهم می‌آورد. این گزارش‌ها برای مالکان، اعتباردهندگان، شرکای تجاری و قانون‌گذاران در راستای تحلیل عملکرد گذشته شرکت سودمند است، همچنین آنها می توانند بر اساس این اطلاعات سودآوری آتی را پیش‌بینی کرده و بر اقدامات مدیران نظارت کنند (بوشمن و اسمیت[5]، ۲۰۰۱ و ۲۰۰۳). کیفیت گزارشگری مالی همواره یکی از موضوعات مورد علاقه استفاده‌کنندگان، تدوین‌کنندگان استاندارد، قانون‌گذاران و پژوهشگران بوده است، زیرا موجب حفظ و تقویت جایگاه سیستم اطلاعاتی و گزارشگری مالی در بازارهای سرمایه و تقلیل هزینه‌های نمایندگی بین مدیران، سهامداران، تأمین‌کنندگان مالی و سایر ذی‌نفعان می‌شود.

با وجود آنکه کیفیت گزارشگری مالی همواره یکی از پایه‌ای‌ترین مفاهیم در حسابداری بوده است، اما محققان در تعریف آن با یکدیگر توافق چندانی ندارند. دیچو، و دچیو[6] (۲۰۰۲) در تعریفی گسترده کیفیت را از دیدگاه سود و در قالب ارائه اطلاعات مربوطه بیشتر در خصوص عملکرد مالی شرکت در راستای تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان تعریف کردند. در این تعریف، توجه به سه نکته ضرورت دارد. نخست، کیفیت مفهومی وابسته به نوع تصمیم است. یعنی بدون تعیین موضوع تصمیم‌گیری صحبت درباره کیفیت، امری باطل است. دوم، کیفیت اطلاعات و گزارش‌های ارائه‌شده به توان آگاهی‌دهندگی آنها درباره عملکرد مالی شرکت و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بستگی دارد، در حالی که بسیاری از ابعاد عملکرد قابل مشاهده نیست و سوم، کیفیت گزارشگری و اطلاعات مالی با دو عامل مربوط بودن اطلاعات مالی و قابلیت اتکای آنها در اندازه‌گیری عملکرد تعیین می‌شود.

پژوهش‌های اخیر نشان داده است که بین حاکمیت شرکتی ضعیف و کیفیت گزارشگری مالی، دستکاری سود، تقلب

1. Han
2. Petra
3. Ballesta, and Meca
4. Agrawal, & Chadha
5. Busham & Smith
6. Dechow, & Dichev

Archive of SID

www.SID.ir

در صورت‌های مالی و کنترل‌های داخلی ضعیف ارتباط وجود دارد (بیسلی[1]، ۱۹۹۶؛ مک مولن[2]، ۱۹۹۶؛ کارسلو و نیل[3]، ۲۰۰۰؛ کریشنان[4]، ۲۰۰۱ و کلاین[5]، ۲۰۰۲). این پژوهش‌ها همچنین رابطه بین حاکمیت شرکتی ضعیف و مدیریت سود بیشتر که نشان‌دهنده کیفیت کمتر گزارشگری مالی است، را نمایان کرده‌اند. پژوهش‌های پیشین داده‌اند بین حاکمیت شرکتی و کنترل‌های مالی ضعیف و سطح بالاتری از تقلب در سطح صورت‌های مالی رابطه‌ای وجود دارد (بیسلی، ۱۹۹۶). در تحقیق‌های اخیر صورت‌گرفته در ایران فقط برخی از سازوکارهای حاکمیت شرکتی یا برخی از مؤلفه‌های کیفیت گزارشگری بررسی شده است. دیدار و بیکی (۱۳۹۶) کیفیت حاکمیت شرکتی را بر اساس آیین‌نامه راهبری شرکتی ۱۳۸۶ شرکت بورس اوراق بهادار ۱۳۸۶ و همچنین بر اساس تحقیق حساس یگانه (۱۳۸۵) به کمک ۶۹ عامل، به‌عنوان متغیر تعدیلگر بررسی کردند. در حالی که در پژوهش حاضر در ابتدا ابعاد حاکمیت شرکتی طبقه‌بندی شده (شامل چهار بعد حسابرسی، ساختار هیئت مدیره، شفافیت، افشا و ساختار مالکیت) و سپس تأثیر هر یک از سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر مؤلفه‌های کیفیت گزارشگری مالی به‌طور جداگانه و جمعی بررسی شده است.

به‌طور کلی پژوهش‌های تجربی حاکی از وجود ارتباطی مستقیم بین سازوکارهای حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی بوده‌اند.

در این پژوهش به بررسی این موضوع پرداخته می‌شود که کدام یک از ابعاد حاکمیت شرکتی، که به پشتوانه تلاش‌های نهادهای قانون‌گذار و تأمین‌کنندگان منابع شرکت و به‌منظور اثرگذاری برکیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌ها پیاده‌سازی شده‌اند، توانسته‌اند در خصوص کیفیت گزارشگری مالی به اهداف مد نظر دست یابند.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در رابطه با حاکمیت شرکتی نظریه‌های متعددی مطرح شده است که عبارت‌اند از نظریه نمایندگی، نظریه مباشرت و نظریه ذی‌نفعان، که در این بین نظریه نمایندگی بیشترین تأثیر را داشته است. این نظریه بیان می‌کند که مدیران بازده سهامداران را بیشینه نمی‌سازند مگر اینکه برای محافظت از منافع ذی‌نفعان، در شرکت‌های بزرگ ساختارهای حاکمیتی مناسبی برقرار شود (جنسن و مک‌لینگ[6]، ۱۹۷۶). طبق این نظریه، مالکان «کارگماران» و مدیران «کارگزاران» هستند و بین این دو گروه مفهومی به نام زیان نمایندگی وجود دارد. زیان نمایندگی عبارت است از کاهش در بازده حقوق باقی‌مانده (مالکان) هنگام واگذاری بخشی از فرایند تصمیم‌گیری به مدیران در مقایسه با زمانی که مالکان، خود در شرکت کنترل مستقیم را اعمال کنند (جنسن و مک‌لینگ، ۱۹۷۶). تا همین اواخر بر سر معنای حاکمیت شرکتی بحث و گفت‌وگو وجود داشت و توافق نظر در رابطه با معنای حاکمیت شرکتی خوب پدیده‌ای جدید است. بیشتر قانون‌های ملی در حوزه حاکمیت شرکتی درصدد محافظت از حقوق ذی‌نفعان برمی‌آیند، از مفاهیم استقلال و توازن قدرت در اتاق هیئت مدیره حمایت می‌کنند و به اهمیت شفافیت و افشا اذعان دارند. اتاق بازرگانی بین‌المللی (۲۰۰۵) اذعان داشت که هنجارهای حاکمیت شرکتی باکیفیت، برای

1. Beasley
2. McMullen
3. Carcello and Neal
4. Krishnan
5. Klein
6. Jensen& Meckling

Archive of SID

www.SID.ir

گزارشگری مالی باکیفیت حیاتی هستند. بیارد، لی و وینتراپ[1] (۲۰۰۶) در مطالعات خود نتیجه گرفتند که کیفیت اطلاعات گزارش‌شده با کیفیت حاکمیت شرکتی افزایش می‌یابد. همچنین دریافتند که سطوح بالاتر حاکمیت شرکتی با اقلام تعهدی اختیاری مطلق کمتر و کیفیت سود بالاتر در ارتباط است. این بدین معنا است که شرکت‌هایی با حاکمیت شرکتی ضعیف به احتمال قوی‌تری دست به مدیریت سود می‌زنند تا پیش‌بینی‌های تحلیلگران را برآورده یا نقض کنند. ناکامی‌های شرکت‌های سطح بالا در امریکا، بریتانیا و سایر قسمت‌های جهان تا حد بسیاری به ناکامی‌های آنها در فرایند گزارشگری شرکتی مربوط بوده است . قانون‌ها و رهنمون‌های حاکمیت شرکتی را بیشتر کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه، مانند کانادا، فرانسه، آلمان، هند و غیره با توصیه‌های مشابه وضع کرده‌اند. (OECD، ۲۰۰۴).

همان‌طور که بیان شد یکی از مهم‌ترین کارکردهای حاکمیت شرکتی اطمینان از کیفیت فرایند گزارشگری مالی است. لویت (۲۰۰۰) در سخنرانی‌ای خطاب به مدیران اظهار داشت: «پیوند بین مدیران یک شرکت و سیستم گزارشگری مالی آن هرگز چنین حیاتی نبوده است». به‌علاوه، کمیسیون بلو ریبون[2] (۱۹۹۹) از حسابرسان خواست تا درباره کیفیت و نه فقط قابل پذیرش بودن گزینه‌های جایگزین گزارشگری مالی با کمیته‌های حسابرسی به گفت‌وگو بنشینند.

اسشیلر و وفت (۲۰۱۰) به نقل از فرانسیس، اولسون و اسچیپر[3] (۲۰۰۶) چنین استدلال کردند که کیفیت حسابداری بعدهای متعددی دارد. آنها از یک مفهوم دو بعدی استفاده کردند. ابتدا این پرسش را مطرح کردند که آیا ارائه صادقانه وجود دارد، یعنی اینکه گزارش سود بی‌طرفانه است. اگر ارائه صادقانه وجود داشته باشد، برای سهامداران ارزش در قیمت‌های سهام بازتاب بهتری دارد. دوم، این پرسش را مطرح کردند که آیا گزارش‌ها به‌موقع هستند. اگر در گزارشگری مالی میان دوره‌ای کلیه اطلاعات در میان دوره افشا شود در مقایسه با پایان سال مالی اطلاع به‌موقع‌تری را در اختیار مدیریت و گروه‌های ذی‌نفع قرار می‌دهد.

گزارشگری مالی باید برای کمک به سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر استفاده کنندگان در ارزیابی مبالغ، اطلاعات را زمان‌بندی کرده و عدم اطمینان مرتبط با خالص جریان‌های نقدی ورودی بالقوه به بنگاه‌های اقتصادی را فرآهم آورد. اطلاعات مربوط به سود بنگاه‌های اقتصادی و مؤلفه‌های سازنده آن، که با حسابداری تعهدی سنجیده می‌شوند، در مقایسه با اطلاعات مربوط به دریافت‌ها و پرداخت‌های نقدی شاخص بهتری از عملکرد بنگاه‌های اقتصادی را فراهم می‌آورد (IASB، ۲۰۱۰). تقاضا برای گزارشگری و افشای مالی از عدم تقارن اطلاعاتی و تضاد نمایندگی بین مدیران و سرمایه‌گذاران بیرونی ناشی می‌شود (هیلی، پالپو و راباک[4]، ۱۹۹۲). از این رو، هدف گزارشگری شرکتی ارائه اطلاعات برای طیف وسیعی از استفاده‌کنندگان در راستای اخذ تصمیم‌های مفید اقتصادی است . اطلاعات مالی باکیفیت اطلاعاتی است قابل اتکا، مفید و مربوط برای تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی که مبانی زیربنایی اقتصادی شرکت‌ها را بهتر منعکس می‌کند.

هیلی و همکاران (۱۹۹۲) بیان کردند که شرکت‌ها از طریق گزارش‌های مالی از جمله صورت‌های مالی و یادداشت‌های همراه، گزارش بحث، تجزیه و تحلیل مدیریت و سایر گزارش‌ها افشاگری می‌کنند. به‌علاوه، برخی از شرکت‌ها از طریق

1. Byard, Li & Weintrop
2. Blue Ribbon Commission
3. Francis, Olsson & Schipper
4. Healy, Palepu, & Ruback

www.SID.ir

روش‌هایی مانند پیش‌بینی‌های مدیریت، ارائه‌ها و همایش‌های تلفنی تحلیلگران، نشریات مطبوعاتی، تارنماهای اینترنتی و سایر گزارش‌های شرکتی، داوطلبانه دست به افشاگری می‌زنند. در نهایت، واسطه‌های اطلاعاتی مانند تحلیلگران مالی، متخصصان صنعت و مطبوعات مالی نیز می‌توانند افشاگری کنند.

بر این اساس، کیفیت گزارش‌های مالی فقط یک کارکرد استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی نیست. احتمالاً استانداردهای جهانی فقط زمانی بهینه است که نهادهایی که این استانداردها را اعمال می‌کنند، بر تبعیت از آنها نظارت کنند (هیلی و همکاران، ۲۰۰۱). مونتری و آمپارو[1] (۲۰۰۴) به درستی نتیجه گرفتند که کیفیت استانداردهای گزارشگری مالی، برای کیفیت افشای اطلاعات حسابداری شرطی لازم ولی ناکافی است.

بر حاکمیت شرکتی هم در عمل و هم در پژوهش‌های دانشگاهی تأکید فزاینده‌ای شده است (برای مثال گزارش کمیته بلو ریبون[2]، ۱۹۹۹؛ گزارش رمزی[3]؛ قانون ساربینز ـ اکسلی[4]، ۲۰۰۲ و ببچاک و کوهین[5]، ۲۰۰۴). این تأکید تا حدی ناشی از رواج تقلب‌های بسیار معروف و فاحش نظیر صورت‌های سود و زیان اصلاح‌شده (لومیس[6]، ۱۹۹۹؛ وو[7]، ۲۰۰۲؛ پالمروز و شولتز[8]، ۲۰۰۲ و لارکر[9] و همکاران، ۲۰۰۴) و ادعاهای مدیریت شرکت مبتنی بر دستکاری فاحش سود (کروگمن[10]، (کروگمن[10]، ۲۰۰۲) بوده است. به‌علاوه، پژوهش‌های دانشگاهی خبر از ارتباطی مستقیم بین ضعف حاکمیت شرکتی و کیفیت بد گزارشگری مالی، دستکاری سود، تقلب در صورت‌های مالی و کنترل‌های ضعیف داخلی داده‌اند (برای مثال دچو و همکاران، ۱۹۹۶؛ بیزلی[11]، ۱۹۹۶؛ مک‌مولن، ۱۹۹۶؛ کارسلو و نیل، ۲۰۰۰؛ کریشنان، ۲۰۰۱ و کلاین، ۲۰۰۲). با توجه به این تحولات، بر نیاز به بهبود حاکمیت شرکتی و در نتیجه بهبود فرایند گزارشگری مالی (برای مثال لویت[12]، ۱۹۹۸، ۱۹۹۹، ۲۰۰۰) تأکید شده است.

در رابطه با ارتباط بین حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی در کشورهای توسعه‌یافته بیشتر بحث شده است. به‌طور مثال تأکید بر مکانیسم‌های خاص حاکمیتی نظیر تمرکز مالکیت (هان، ۲۰۰۵)، استقلال اعضای هیئت مدیره (پترا، ۲۰۰۷) و اعتبار حسابرس (اگراول و چادها، ۲۰۰۵). اما می توان به پژوهش آتی این اواخر اشاره کرد که در کشورهای در حال توسعه صورت گرفته و در آن در رابطه با تمایز بین ابزارهای کنترلی، تخصیص سرمایه و مقررات موجود بحث شده است. بنابراین محیط حاکمیتی هر شرکت تابع شرایط محیطی آن است و این موضوع موجب می شود محقق به این موضوع توجهی خاص کند و به بررسی مؤلفه‌های حاکمیتی و ارتباط آنها با مؤلفه‌های کیفیت گزارشگری مالی بپردازد.

تصاحب منابع شرکت از طریق این نوع معاملات بدون توجه به نقش تجاری شرکت باشد (شعری و حمیدی، ۱۳۹۱). فرصت‌طلبانه بودن معاملات با اشخاص وابسته، بر ریسک شرکت و نیز افشای اطلاعات شرکت تأثیر مستقیم خواهد گذاشت. مدیران با استفاده از فروش به اشخاص وابسته در پی افزایش سود خود هستند (ژیان و ونگ، ۲۰۱۰).

در جدول ۱، خلاصه‌ای از پژوهش‌های انجام‌شده در ایران ارائه شده است.

1. Monterrey, & Amparo
2. Blue Ribbon Commission
3. Ramsay Report
4. Sarbanes-Oxley
5. Bebchuk and Cohen
6. Loomis
7. Wu
8. Palmrose and Scholz
9. Larcker
10. Krugman
11. Beasley
12. Levitt

Archive of SID

www.SID.ir

جدول ۱. خلاصه پژوهش‌های پیشین مرتبط با موضوع در ایران

محقق/ محققان (سال)	نتایج تحقیق	متغیر ارزیابی شده	معیار کیفیت گزارشگری مالی
شوروزی (۱۳۸۷)	ویژگی‌های کیفی قابلیت اتکای ارقام سود، نسبت به ویژگی‌های کیفی مربوط بودن اطلاعات تأثیر بیشتری دارد. میان پرتفوی اطلاعات مربوط به شرکت‌های با ویژگی کیفی مربوط بودن و قابلیت اتکای زیاد (HH) و کم (LL) اختلاف معنادار قابل ملاحظه‌ای وجود ندارد. میان نوسانات قیمت و سود هر سهم در شرکت‌های LL نسبت به HH اختلاف معناداری وجود دارد. این نتایج مبین آن است که نوسان قیمت و سود هر سهم در شرکت‌های LL به میزان بیشتری نسبت به شرکت‌های HH است. این مسئله عدم ثبات و پایداری در ارقام سود حسابداری این شرکت‌ها و در نتیجه نوسان بیشتری در قیمت سهام آنها را نشان می دهد.	خصوصیات کیفی اطلاعات مالی	کیفیت سود
آقایی و چالاکی (۱۳۸۸)	بین مالکیت نهادی و مدیریت سود و همچنین بین استقلال هیئت مدیره و مدیریت سود رابطه معنادار منفی وجود دارد. علاوه بر این، بین سایر ویژگی‌های حاکمیت شرکتی (تمرکز مالکیت، نفوذ مدیرعامل، دوگانگی وظیفه مدیرعامل، اندازه هیئت مدیره، اتکای بر بدهی و مدت زمان تصدی مدیرعامل در هیئت مدیره) و مدیریت سود نیز رابطه معناداری وجود دارد.	حاکمیت شرکتی	مدیریت سود
حساس یگانه و یزدانیان (۱۳۸۶)	زمانی که درصد مالکیت سرمایه گذاران نهادی در شرکت‌ها بیش از ۴۵ درصد باشد، مدیریت سود کاهش می یابد. علاوه بر این بین وجود مدیران غیرمؤظف در ترکیب هیئت مدیره، عدم وجود مدیر عامل شرکت به عنوان رئیس یا نایب رئیس هیئت مدیره، وجود حسابرسان داخلی در شرکت‌ها در ایران و مدیریت سود رابطه معناداری وجود ندارد.	حاکمیت شرکتی	مدیریت سود
بداغی و بزاززاده (۱۳۸۶)	در بررسی مقطعی سال به سال، فقط بررسی مربوط به سال ۸۴ حاکی از تأیید فرضیه و وجود رابطه منفی و معنادار بین کیفیت افشا و مدیریت سود است و در مجموع سه سال نیز نتایج نشان دهنده عدم وجود رابطه معنادار است.	کیفیت افشا	مدیریت سود
احمدپور و قهرمانی صغیر (۱۳۸۸)	بر اساس نتایج ERC و R^2 پرتفوی شرکت‌های با قابلیت اتکای بالا بیشتر از پرتفوی شرکت‌های با قابلیت اتکای پایین است و همچنین عدم ارتباط بین هزینه سرمایه با ویژگی کیفی قابلیت اتکای تأیید شد.	ویژگی کیفی قابلیت اتکا	کیفیت سود
سجادی و همکاران (۱۳۸۸)	اندازه شرکت، عمر شرکت و نوع صنعت با کیفیت گزارشگری مالی دارای رابطه مثبت معناداری است و ساختار مالکیت با کیفیت گزارشکری مالی رابطه منفی دارد، اما رابطه نوع مؤسسه حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی از لحاظ آماری معنادار نبود.	ویژگی‌های غیرمالی (اندازه شرکت، نوع مؤسسه حسابرسی، نوع صنعت، ساختار مالکیت و عمر شرکت)	کیفیت گزارشگری مالی (شاخصی متشکل از ۱۵۵ قلم بر اساس استانداردهای حسابداری ایران و سایر قوانین مربوط درباره افشا)
نوروش و حسینی (۱۳۸۸)	بین کیفیت افشای شرکتی و مدیریت سود رابطه منفی معناداری وجود دارد. همچنین بین به‌موقع بودن افشای شرکتی و مدیریت سود رابطه‌ای منفی معنادار وجود دارد.	کیفیت افشا (قابلیت اتکا و به‌موقع بودن)	مدیریت سود
احمدپور و احمدی (۱۳۸۷)	نتایج نشان داد که ضریب واکنش سود و همچنین قدرت توضیحی (R^2) رگرسیون قیمت ـ سود، در پرتفوی شرکت‌های با کیفیت سود بالا نسبت به شرکت‌های با کیفیت سود پایین به‌طور معناداری بیشتر است، از این رو هر دو فرضیه تحقیق قبول شد.	ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی	کیفیت سود

Archive of SID

www.SID.ir

ادامه جدول ۱

محقق/ محققان (سال)	نتایج تحقیق	متغیر ارزیابی شده	معیار کیفیت گزارشگری مالی
مشایخ و اسماعیلی (۱۳۸۵)	در سطح اطمینان ۹۵ درصد، بین کیفیت سود و درصد مالکیت اعضای هیئت مدیره و تعداد اعضای غیرمؤظف هیئت مدیره رابطه‌ای وجود ندارد. اما بین اقلام تعهدی و درصد مالکیت اعضای هیئت مدیره رابطه‌ای غیرخطی مشاهده شد. به‌طور کلی آزمون فرضیه‌های تحقیق نشان داد تعداد مدیران غیرمؤظف و درصد مالکیت اعضای هیئت مدیره که از سازوکارهای اصول راهبری شرکت محسوب می شوند، در ارتقای کیفیت سود شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس نقش بااهمیتی ندارند.	برخی از جنبه‌های اصول راهبری	کیفیت سود
مشایخی (۲۰۰۷)	اندازه هیئت مدیره، دوگانگی وظیفه مدیر عامل و نمایندگان سهامداران نهادی در هیئت مدیره با مدیریت سود رابطه معناداری دارند.	حاکمیت شرکتی	مدیریت سود
ستایش و ابراهیمی (۱۳۹۱)	محتوای اطلاعاتی سود با تمرکز مالکیت و مالکیت نهادی رابطه مثبت و معناداری دارد. همچنین در این پژوهش، شواهدی دال بر وجود رابطه معنادار بین متغیرهای مالکیت مدیریتی، مالکیت شرکتی، ترکیب هیئت مدیره و اندازه هیئت مدیره با محتوای اطلاعاتی سود مشاهده نشده است.	حاکمیت شرکتی	محتوای اطلاعاتی سود
حسن‌زاده و همکاران (۱۳۹۰)	نتایج تحقیق بیانگر عدم نقش مالکیت سرمایه گذاران نهادی بر محتوای اطلاعاتی سود حسابداری است. همچنین نتایج پژوهش بیانگر تأثیر مثبت و معنادار درصد مالکیت و تمرکز سهامداران نهادی به‌صورت جداگانه بر بازده سهام است.	ترکیب سهامداران	محتوای اطلاعاتی سود
مهرانی و صفرزاده (۱۳۹۰)	حاکمیت شرکتی با معیارهای کیفیت اقلام تعهدی، پایداری سود، هموارسازی سود و محافظه‌کاری سود ارتباط منفی معنادار دارد و با معیارهای قابلیت پیش‌بینی سود و به‌موقع بودن سود ارتباط مثبت دارد، اما با معیار ارتباط ارزشی سود ارتباط معناداری ندارد. در نتیجه رابطه بین کیفیت سود و حاکمیت شرکتی تک‌بعدی نیست.	حاکمیت شرکتی	کیفیت سود

روش‌شناسی پژوهش

داده‌های این پژوهش از صورت‌های مالی حسابرسی‌شده شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، گزارش حسابرس مستقل به مجمع عمومی صاحبان سهام، پایگاه‌های اینترنتی مانند تارنمای کدال و پایگاه رسمی بورس استخراج شده است. جامعه آماری این پژوهش کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است. قلمرو زمانی این پژوهش، دورهٔ شش‌ساله‌ای بر اساس صورت‌های مالی سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۲ شرکت‌ها در نظر گرفته شد. نمونه پژوهش آن دسته از شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران را شامل می‌شود که دارای ویژگی‌های زیر باشند:

۱. شرکت‌هایی که قبل از سال ۱۳۷۶ در بورس تهران پذیرفته شده باشند. دلیل انتخاب سال ۱۳۷۶ به‌عنوان سال شروع، استفاده از مدل‌های غلتان ده‌ساله برای پیش‌بینی برخی از متغیرهای کیفیت گزارشگری مالی است. برای مثال برای محاسبه ارزش پیش‌بینی‌کنندگی سود در سال ۱۳۸۶ به استفاده از داده‌های ۱۰ سال قبل برای محاسبه ضرایب مدل پیش‌بینی نیاز است.

۲. شرکت‌هایی که معاملات آنها طی سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۹۲ دچار وقفه نشده باشد و طی این سال‌ها سهام آنها در بورس فعال باشد.

Archive of SID

www.SID.ir

۳. شرکت تحت بررسی جزء شرکت‌های سرمایه‌گذاری نباشد.
۴. صورت‌های مالی و یادداشت‌های پیوست، گزارش‌های حسابرس و بازرس قانونی، هیئت مدیره و صورت‌جلسات مجامع مربوط به آنها به‌طور کامل در اختیار باشد.
۵. با توجه به آنکه در این تحقیق از متغیرهای بازار سرمایه نظیر قیمت و بازده استفاده شده است، شرکت‌هایی که پایان سال مالی آنها منتهی به پایان اسفند هر سال باشد.
۶. شرکت‌هایی که طی سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۹۲ تغییر سال مالی نداده باشند.
۷. شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بیمه، بانک‌ها و ساختمانی نباشند. دلیل استثنا قرار دادن شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بیمه، بانک‌ها و ساختمانی از جامعه آماری این است که الگوی اقلام تعهدی و جریان‌های نقدی آنها از سایر شرکت‌های فعال در بورس متفاوت است.

پس از در نظر گرفتن معیارهای بالا برای انتخاب نمونه، تعداد ۱۰۲ شرکت برای بررسی و پاسخ به پرسش این پژوهش انتخاب شدند. پس از اندازه‌گیری متغیرهای مرتبط با کیفیت گزارشگری مالی و حاکمیت شرکتی روابط بین آنها در قالب معادلات ساختاری، روش حداقل مربعات جزئی و با به‌کارگیری نرم افزار اسمارت پی ال اس نسخه سوم تحلیل شده است.

متغیرهای پژوهش و شیوه اندازه‌گیری آنها

کیفیت گزارشگری مالی (FRQ)

ویژگی‌های مختلف کیفیت گزارشگری مالی بر اساس چارچوب مفهومی گزارشگری مالی ایران به شرح زیر است.

مربوط بودن اطلاعات (REL)

طبق تعریف ارائه‌شده در مفاهیم نظری گزارشگری مالی ایران اطلاعات مربوطه‌ای تلقی می شود که بر تصمیم‌های اقتصادی استفاده کنندگان در ارزیابی رویدادهای گذشته، حال و آینده یا تصحیح ارزیابی‌های گذشته آنها مؤثر واقع شود (بند ۸-۲ مفاهیم نظری گزارشگری ایران). بنابراین اطلاعات مربوط خود دارای خصوصیت «ارزش پیش‌بینی کنندگی» و «ارزش تأییدکنندگی» است. ارزش پیش‌بینی کنندگی توسط بسیاری از محققان به‌عنوان توانایی سودها برای پیش‌بینی سودهای آتی و جریان‌های نقدی آتی اندازه گیری شده است (باروا[1]، ۲۰۰۶). قدر مطلق خطاهای پیش‌بینی استخراج‌شده از هر مدل به‌عنوان مقیاسی برای برآورد ارزش پیش‌بینی در نظر گرفته شده است.

با توجه به محدود بودن صفحات مقاله و نیز بالا بودن تعداد مدل‌های استفاده‌شده، در صورت درخواست خواننده محترم و مکاتبه با نویسنده مسئول، در فایل پیوست در اختیار خوانندگان قرار می‌گیرد.

ارزش پیش‌بینی‌کنندگی (PERV)

در راستای برآورد هر یک از مدل‌های مربوط به ارزش پیش‌بینی‌کنندگی از یک دوره غلتان ده‌ساله استفاده می‌شود. مدل‌های استفاده‌شده شامل موارد زیر است:

1. Barua

Archive of SID

www.SID.ir

- مدل رگرسیون سودهای آتی به سودهای جاری ـ PV_{e1} (فرانسیس و همکاران، ۲۰۰۴)
- مدل رگرسیون سودهای آتی به اجزای سودهای جاری ـ PV_{e2} (فیرفیلد، سوینی و یان[1]، ۱۹۹۶)
- مدل رگرسیون جریان‌های نقد آتی به سودهای جاری ـ PV_{cf1} (باروا، ۲۰۰۶)
- مدل رگرسیون جریان‌های نقد آتی به اجزای سودهای جاری ـ PV_{cf2} (بارت، بیور و لاندسمن[2]، ۲۰۰۱)

ارزش تأییدکنندگی (FEEDV)

الف. ارزش تأییدکنندگی از طریق اختلاف بین قدر مطلق خطای پیش‌بینی‌شده سود سال آتی، قبل و بعد از در نظر گرفتن سود دوره جاری $-FV_1$ (باروا، ۲۰۰۶).

قابلیت اتکای اطلاعات (RELI)

طبق مفاهیم نظری گزارشگری مالی، اطلاعاتی قابل اتکا است که عاری از اشتباه و تمایلات جانبدارانه بااهمیت باشد و به‌طور صادقانه معرف آن چیزی باشد که مدعی بیان آن است یا به گونه‌ای معقول انتظار می رود بیان کند (بند ۱۲-۲ مفاهیم نظری گزارشگری مالی).

بیان صادقانه و بی‌طرفی (RFN)

- مدل اقلام تعهدی تعدیل‌شده (دیچو، اسلون و سوینی[3]، ۱۹۹۵)
- مدل آتی‌نگر[4] (باروا، ۲۰۰۶)
- مدل اقلام تعهدی غیرعادی سرمایه در گردش (باروا، ۲۰۰۶)

احتیاط (محافظه کاری) (CON)

احتیاط (محافظه کاری) عبارت است از کاربرد درجه‌ای از مراقبت که در اعمال قضاوت برای انجام برآورد، در شرایط ابهام به آن نیاز است، به‌گونه‌ای که درآمدها یا دارایی‌ها بیشتر از واقع و هزینه‌ها یا بدهی‌ها کمتر از واقع ارائه نشود. اعمال احتیاط نباید به ایجاد اندوخته‌های پنهانی یا ذخایر غیرضروری منجر شود یا دارایی‌ها و درآمدها را کمتر از واقع و بدهی‌ها و هزینه‌ها را به‌عمد بیشتر از واقع نشان دهد. زیرا این امر موجب نقص بی طرفی است و بر قابلیت اتکای اطلاعات مالی اثر می گذارد (بند ۱۸-۲ مفاهیم نظری گزارشگری مالی). مدل‌هایی که در این پژوهش برای اندازه‌گیری محافظه‌کاری به‌کار گرفته شده‌اند عبارت‌اند از:

- مدل باسو[5] ـ CON_1 (۱۹۹۷)
- مدل گیولی و هین ـ CON_2 (۲۰۰۰)

قابلیت مقایسه اطلاعات (COMP)

در این پژوهش، برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه از مدل فرانکو ،کوتاری و وردی (۲۰۱۰) استفاده شده است.

1. Fairfield, Sweeney& Yohn
2. Barth, Beaver & Landsman
3. Dechow, Sloan, & Sweeney
4. Forward looking model
5. Basu

Archive of SID

www.SID.ir

به‌موقع بودن اطلاعات (TML)

در این پژوهش لگاریتم با مبنای۱۰ فاصله زمانی بین تاریخ گزارش‌های مالی (پایان دوره مالی) و تاریخ مجمع عمومی به‌عنوان معیاری معکوس برای به‌موقع بودن تلقی می شود .

حاکمیت شرکتی (GV)

بر اساس ادبیات پژوهش و مبانی نظری و همچنین پژوهش‌هایی که با هدف بومی‌سازی مؤلفه‌های حاکمیت شرکتی در ایران صورت گرفته است، به کمی‌سازی و تعریف عملیاتی متغیرهای حاکمیت شرکتی اقدام شد. شاخص حاکمیت شرکتی برای تعیین کیفیت حاکمیت شرکتی است. این شاخص بر اساس چهار مؤلفه که هر یک از ۴ جزء تشکیل شده، تنظیم شده است که در کل حاوی ۱۶ زیرمؤلفه صفر یا یک است. این مؤلفه‌ها چهار مبحث زیر را در بر می‌گیرد:

۱. مؤلفه‌های هیئت مدیره
۲. مؤلفه‌های حسابرسی
۳. مؤلفه‌های حقوق سهامداران
۴. مؤلفه‌های شفافیت و افشا

هر پاسخ به شرط احراز شرایط، مثبت یک نمره به شاخص حاکمیت شرکت‌ها اضافه می‌کند. به این ترتیب امتیاز حاکمیت شرکتی هر شرکت تعیین می‌شود که از صفر تا شانزده خواهد بود. همچنین امتیاز حاکمیت شرکتی هر شرکت در سطح هر مؤلفه از صفر تا چهار خواهد بود. شرکت‌های با امتیاز بالاتر، حاکمیت با کیفیت بهتری دارند. در ادامه مؤلفه‌های حاکمیت شرکتی و زیرمؤلفه‌های هر یک که در این پژوهش بررسی می‌شوند، نیز ارائه می‌شود.

۱. مؤلفه‌های هیئت مدیره (GV_1) بر اساس اعضای غیرموظف هیئت مدیره، جدا کردن نقش مدیر عامل از ریاست هیئت مدیره، ثبات مدیر عامل و استفاده از اعضای متخصص مالی در هیئت مدیره بررسی شده است (علی و ژانگ[1]، ۲۰۱۵؛ آقایی، اعتمادی، آذر و چالاکی، ۱۳۸۸؛ عرب صالحی و ضیایی، ۱۳۸۹ و مهرانی و صفرزاده، ۱۳۹۰).
۲. مؤلفه‌های حسابرسی (GV_2) براساس چرخش حسابرس مستقل (دوره تصدی حسابرس مستقل)، تخصص حسابرس در صنعت، نوع حسابرس (سازمان حسابرسی و مؤسسه حسابرسی مفید راهبر در مقابل سایر مؤسسات حسابرسی) و وجود حسابرسی داخلی بررسی شده است (مهرانی و صفرزاده، ۱۳۹۰).
۳. مؤلفه‌های حقوق سهامداران (GV_3) بر اساس تمرکز مالکیت، معامله با اشخاص وابسته، دعاوی قانونی علیه شرکت و وجود بدهی‌های احتمالی بررسی شده است (مهرانی و صفرزاده، ۱۳۹۰).

مؤلفه‌های شفافیت و افشا (GV_4) بر اساس زمان‌بندی تهیه اطلاعات، قابلیت اتکای اطلاعات مندرج در گزارش‌های مالی، نوع اظهار نظر حسابرس و وجود درگاه اینترنتی بررسی شده است (مهرانی و صفرزاده، ۱۳۹۰).

1. Ali & Zhang

Archive of SID

www.SID.ir

جدول ۲. خلاصه مدل‌های استفاده‌شده برای اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی

مدل	جنبه کیفیت گزارشگری	نام مدل	متغیر اندازه‌گیری شده	مدل ریاضی	تعریف متغیرها
۱	ارزش پیش‌بینی کنندگی	مدل رگرسیون سودهای آتی به سودهای جاری- PV_{e1} (فرانسیس و همکاران، ۲۰۰۴)	Pve1	$PVe1_t = \lvert E_{t+1} - \widehat{E1_{t+1}} \rvert$	E_{t+1} : سود واقعی در سال t+1 قبل از اقلام غیرمترقبه و عملیات متوقف‌شده، $\widehat{E1_{t+1}}$: سود پیش‌بینی‌شده در سال t+1
۲		مدل رگرسیون سودهای آتی به اجزای سودهای جاری- PV_{e2} (فیرفیلد و همکاران، ۱۹۹۶)	PVe2	$PVe2_t = \lvert E_{t+1} - \widehat{E2_{t+1}} \rvert$	$\widehat{E2_{t+1}}$: سود پیش بینی شده در سال t+1
۳		مدل رگرسیون جریان‌های نقد آتی به سودهای جاری ـ PV_{cf1} (باروا، ۲۰۰۶)	PVcf1	$PVcf1_t = \lvert OCF_{t+1} - \widehat{OCF1_{t+1}} \rvert$	$\widehat{OCF1_{it+1}}$: جریان‌های نقد عملیاتی پیش‌بینی‌شده شرکت i در سال t+1 ، OCF_{t+1} : جریان‌های نقد عملیاتی واقعی در سال t+1
۴		مدل رگرسیون جریان‌های نقد آتی به اجزای سودهای جاری ـ PV_{cf2} (بارت و همکاران، ۲۰۰۱)	PVcf2	$PVcf2_t = \lvert OCF_{t+1} - \widehat{OCF2_{t+1}} \rvert$	
۵	ارزش تأییدکنندگی	ارزش تأییدکنندگی از طریق اختلاف بین قدر مطلق خطای پیش بینی‌شده سود سال آتی، قبل و بعد از در نظر گرفتن سود دوره جاری – FV_1 (باروا ۲۰۰۶).	FV1	$FV1_t = [\lvert P_eEP_{t+1} \rvert - \lvert P_eEA_{t+1} \rvert]$	P_eEA_{t+1} : خطای پیش‌بینی سود شرکت i در سال t+1 بر اساس سود واقعی سال t، P_eEP_{t+1} : خطای پیش‌بینی سود شرکت i در سال t+1 بر اساس سود پیش‌بینی سال t
۶	بیان صادقانه و بی‌طرفی	مدل اقلام تعهدی تعدیل‌شده (دیچو و همکاران، ۱۹۹۵)	RFN1	$TA_{it} = \beta_1\left(\frac{1}{A_{it-1}}\right) + \beta_2(\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}) + \beta_3 PPE_{it} + \varepsilon_{it}$	A_{it-1}، مجموع دارایی‌های شرکت i در سال t-1، ΔREV_{it} : درآمد واحد تجاری i برای سال t منهای درآمد آن در سال t-1، ΔREC_{it} : حساب‌های دریافتنی واحد تجاری i در سال t منهای حساب‌های دریافتنی آن در سال t-1، PPE_{it} : ناخالص دارایی‌های ثابت مشهود شرکت i در سال t ε_{it} : جزء باقی‌مانده

www.SID.ir

www.SID.ir

ادامه جدول ۲

مدل	جنبه کیفیت گزارشگری	نام مدل	متغیر اندازه‌گیری شده	مدل ریاضی	تعریف متغیرها
۷	بیان صادقانه و بی‌طرفی	مدل آتی نگر (باروا، ۲۰۰۶)	RFN2	$TA_{it} = \beta_1\left(\frac{1}{A_{it-1}}\right) + \beta_2(\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}) + \beta_3 PPE_{it} + \beta_4 OCF_{it} + \beta_5 BM_{it} + \varepsilon_{it}$	BM_{it} : نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار حقوق صاحبان سهام شرکت i در پایان سال t، OCF_t: جریان‌های نقد عملیاتی سال t
۸		مدل اقلام تعهدی غیرعادی سرمایه در گردش (باروا، ۲۰۰۶)	RFN3	$WCA_{it} = \beta_1\left(\frac{1}{A_{it-1}}\right) + \beta_2(\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}) + \varepsilon_{it}$	WCA_{it} : سرمایه در گردش تعهدی شرکت i در سال t
۹	محافظه کاری و احتیاط	مدل باسو (۱۹۹۷)	CONV1	$(\frac{E_{it}}{P_{it-1}}) = \varphi_0 + \varphi_1 R_{it} + \varphi_2 DR_{it} + \varphi_3 R_{it} DR_{it} + \varepsilon_{it}$	E_t: سود قبل از اقلام غیرمترقبه و عملیات متوقف‌شده P_{t-1} : ارزش بازار سرمایه در ابتدای دوره ، R_t : بازده سالانه DR_t : متغیر مجازی (دامی) است که مقدار آن در صورتی که $R_t < 0$ باشد مساوی با یک خواهد بود و در غیر این صورت یعنی $R_t \geq 0$ باشد مقدار آن مساوی با صفر خواهد بود.
۱۰		مدل گیولی و هین (۲۰۰۰)	CONV2	$NA_{it} = TACC_{it} - OPACC_{it}$	$TACC_{it} = NI_{it} - OCF_{it}$ $OPACC_{it} = \Delta Inventory_{it} + \Delta Debtors_{it} + \Delta Othercurrent\ assets_{it} - \Delta Creditors_{it} - \Delta Othercurrent\ liabilities_{it}$
۱۱	یه موقع بودن	دیانتی (۱۳۸۸) و رحمانی (۱۳۹۲)	TML	لگاریتم مبنای ۱۰، فاصله زمانی بین تاریخ گزارش‌های مالی (پایان دوره مالی) و تاریخ مجمع عمومی به‌عنوان معیاری معکوس برای به‌موقع بودن تلقی می شود.	
۱۲	قابلیت مقایسه	مدل فرانکو ،کوتاری و وردی (۲۰۱۰)	COMP	$Earnings_{it} = \alpha_{0ij} + \alpha_{1ij} Earnings_{jt} + \varepsilon_{ijt}$	$Earnings_{it}$: سود خالص قبل از اقلام غیر مترقبه شرکت **i** در سال **t** $Earnings_{jt}$: سود خالص قبل از اقلام غیر مترقبه شرکت **j** در سال **t**

یافته‌های پژوهش

طبق اطلاعات ارائه‌شده در رابطه با مدل‌های استفاده‌شده در پژوهش، در این بخش ابتدا به بررسی آمار توصیفی متغیرهای کیفیت گزارشگری مالی در شش طبقه ارزش پیش‌بینی‌کنندگی، ارزش تأییدکنندگی، بیان صادقانه و بی‌طرفی، احتیاط و محافظه‌کاری، قابلیت مقایسه و به‌موقع بودن اطلاعات در جدول ۳ پرداخته شده است، در راستای بررسی توصیفی نمرات ثبت‌شده برای هر یک از متغیرهای پژوهش معیارهای مرکزی و معیارهای پراکندگی ارزیابی شده‌اند. در این پژوهش برای بررسی بر اساس یک مدل مفهومی، دو متغیر اصلی انتخاب شده است. توصیف متغیرها از آن جهت دارای اهمیت است که نتایج آزمون پرسش‌های پژوهش بر اساس داده‌ها و شاخص‌های این متغیرها استخراج می‌شود. داده‌های تحقیق با استفاده از منابع اطلاعاتی دست اول گردآوری شده که دارای مقیاس نسبی و فاصله‌ای است. برای توصیف متغیرهای پژوهش از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی استفاده شده که در ادامه به آنها پرداخته شده است.

جدول ۳. آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	میانگین	میانه	انحراف استاندارد	حداقل	حداکثر
PV_{e1}	۰/۰۹	۰/۰۵	۰/۱۲	۰/۰۰	۱/۱۳
PV_{e2}	۰/۰۸	۰/۰۴	۰/۱۰	۰/۰۰	۰/۹۲
PV_{cf1}	۰/۱۱	۰/۰۷	۰/۱۱	۰/۰۰	۰/۸۰
PV_{cf2}	۰/۱۸	۰/۱۴	۰/۱۸	۰/۰۰	۱/۷۳
FV_1	−۰/۰۱	−۰/۰۲	۰/۱۱	۰−/۴۳	۱/۱۳
RFN_1	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۱۶	−۰/۴۵	۰/۴۹
RFN_2	−۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۹	−۰/۳۲	۰/۵۸
RFN_3	۰/۰۲	۰/۰۰	۰/۱۷	−۰/۵۱	۰/۴۸
CON_1	−۰/۰۲	−۰/۰۳	۰/۱۴	−۰/۵۲	۱/۸۳
CON_2	−۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۲۷	−۲/۴۹	−۱/۷۱
COMP	۰/۹۴	۰/۰۵	۷/۱۰	−۳۵/۰۴	۸۲/۸۵
TML	۱/۹۷	۰/۴۵	۰/۱۵	۱/۳۹	۲/۵۵
GV_1	۲/۰۱	۲	۰/۷۶	۰	۴
GV_2	۱/۴۰	۱	۰/۸۹	۰	۴
GV_3	۲/۰۱	۲	۱/۰۵	۰	۴
GV_4	۱/۸۴	۲	۱/۱۷	۰	۴

جدول آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش مربوطه به مؤلفه‌های کیفیت گزارشگری مالی و ابعاد حاکمیت شرکتی در بالا ارائه شده است، طبق آمار توصیفی درباره متغیرهای بعد حاکمیت شرکتی می‌توان گفت در بعد مؤلفه‌های هیئت مدیره (GV_1) به‌طور میانگین بیشتر شرکت‌ها امتیاز ۲ را کسب کرده‌اند که انحراف معیار این متغیر ۷۶ درصد، حداقل امتیاز در این بعد ۰ و حداکثر ۴ بوده است. در بعد مؤلفه‌های حسابرسی (GV_2) به‌طور میانگین بیشتر شرکت‌ها امتیاز ۱ را کسب کرده‌اند که انحراف معیار این متغیر ۸۹ درصد بوده است. در بعد مؤلفه‌های حقوق سهامداران (GV_3) به‌طور میانگین بیشتر شرکت‌ها امتیاز ۲ را کسب کرده‌اند که انحراف معیار این متغیر ۱۰۵ درصد بوده است. در بعد مؤلفه‌های شفافیت و افشا (GV_4) به‌طور میانگین بیشتر شرکت‌ها امتیاز ۲ را کسب کرده‌اند که انحراف معیار این متغیر ۱۱۷ درصد بوده است.

Archive of SID

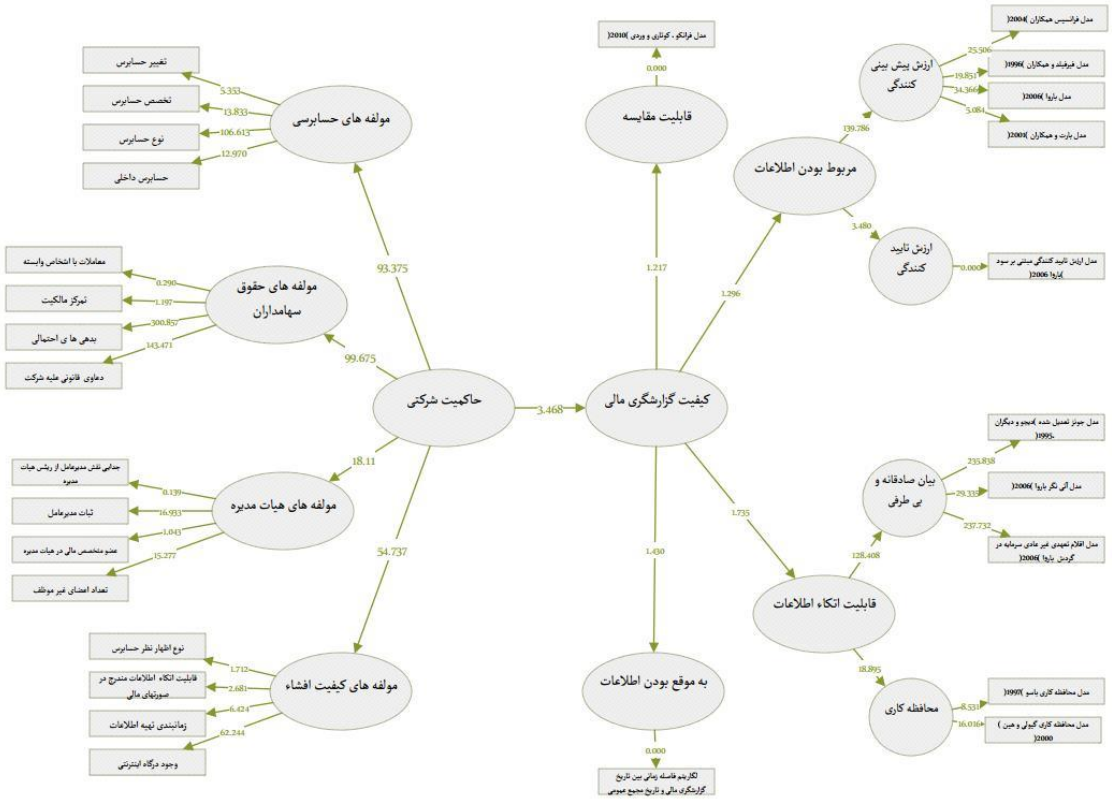
www.SID.ir

جدول ٤. ضرایب همبستگی متغیرها

متغیرهای تحقیق	۱	۲	۳	٤	٥	٦	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱٤	۱٥	۱٦
مؤلفه‌های حسابرسی	۱															
مؤلفه‌های هیئت مدیره	۰/۳٥٥	۱														
قابلیت مقایسه	-۰/۰۱۳	-۰/۰٤۰	۱													
محافظه کاری	۰/۱۱۳	۰/۰۸۱	-۰/۱۷۸	۱												
نسبت بدهی	-۰/۱۲۳	-۰/۱۰٤	-۰/۰۱۱	-۰/۲۸۱	۱											
ارزش بازار حقوق صاحبان سهام	-۰/۱۳۲	-۰/۰٦٥	۰/۴۷۴	-۰/۱۴۷	-۰/۰٦۸	۱										
ارزش تأییدکنندگی	-۰/۱۰٦	-۰/۰٥۲	۰/۰۲۰	۰/۰۱۸	۰/۰٥۷	-۰/۰٥۳	۱									
کیفیت گزارشگری مالی	-۰/۱۳۹	-۰/۱۳٥	۰/۳۳٦	-۰/۳٦۲	۰/۱۲٥	۰/۴۴۴	۰/۳۹۹	۱								
مؤلفه‌های شفافیت و افشا	۰/٦۳۸	۰/۳٥۷	-۰/۰٦۳	۰/۰۸٥	-۰/۰۹۳	-۰/۰۹۲	-۰/۱٦۸	-۰/۰۴٦	۱							
مؤلفه‌های حقوق سهامداران	۰/٥٦۴	۰/۲٦٦	-۰/۰۱۹	۰/۰۲٥	۰/۰۸۳	-۰/۰۹۱	-۰/۱۳٦	-۰/۰۰۱	-۰/۰٥۰	۱						
ارزش پیش‌بینی‌کنندگی	-۰/۰۹٦	-۰/۰۷٥	۰/۳۹۷	-۰/۱٥۸	۰/۰۴۷	۰/٥۸۱	۰/۴۷۳	۰/٥٥۷	۰/۸۸۰	-۰/۱۱۰	۱					
مربوط بودن	-۰/۱۰۷	-۰/۰۷٦	۰/۳۳۷	-۰/۱۲۷	۰/۰٥۱	۰/۴۷۷	۰/۳۹۴	۰/۷۱۷	۰/۸۹۰	-۰/۱۰۰	-۰/۰٦۰	۱				
قابلیت اتکا	۰/۰۷٦	۰/۰۷۰	-۰/۰۷۸	۰/٦۰۰	-۰/۲۰٥	۰/۰۱۰	-۰/۰۴٦	۰/۰۴۲	-۰/۴۲۰	۰/۰٦۰	۰/۰۳۰	-۰/۰۷۰	۱			
بیان صادقانه و بی طرفی	۰/۰۳۸	۰/۰۴۸	-۰/۰۰۸	۰/۳۱۷	-۰/۱۲٥	۰/۰۳۷	۰/۰۲۲	۰/۰۳۷	-۰/۳۴۰	۰/۰۳۰	۰/۰۱۰	-۰/۰۱۰	۰/۰۰۸	۱		
اندازه شرکت	-۰/۱۱۱	-۰/۰٦۱	۰/۳۱۲	-۰/۱٦۷	-۰/۰۱۴	۰/٥۱٦	۰/٥٦۸	۰/۰۸۸	۰/۴۱۰	-۰/۲۱۰	-۰/۲۰۰	۰/٥۰۰	۰/۴۴۰	-۰/۰۸۰	۱	
موقع بودن	-۰/۱۰۷	-۰/۰٥۲	۰/۰۷۳	-۰/۱۲۹	۰/۲۲۱	۰/۰۴۸	۰/۰۴۲	۰/۰۲٥	۰/۲۲۰	-۰/۰۴۰	۰/۱٦۰	۰/۰۹۰	۰/۰۸۰	-۰/۰۹۰	-۰/۰٥۰	۱

www.SID.ir

یک نوع از روابط متغیرها در مدل معادلات ساختاری بر مبنای همبستگی (همخوانی)[1] است. همبستگی رابطه‌ای است است میان دو متغیر در یک مدل اما غیرجهت‌دار[2] و ماهیت این نوع رابطه به وسیله تحلیل همبستگی[3] ارزیابی می‌شود. جدول ۴ ضرایب همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه میان متغیرهای تحقیق را به‌صورت دو به دو نشان می‌دهد. روی قطر اصلی این ماتریس عدد یک واقع شده است به این منظور که هر متغیر با خودش همبستگی کامل دارد. هر چه قدر مقدار ضریب همبستگی بزرگ‌تر باشد، شدت رابطه بین دومتغیر بیشتر و قوی‌تر است. بنابراین ابعاد کیفیت گزارشگری مالی و مؤلفه‌های حسابرسی حاکمیت شرکتی همبستگی بیشتری باهم دارند.

شکل ۱. مدل اصلی پژوهش بر اساس شاخص‌های معرفی‌شده

شکل ۱ مدل تحلیل عاملی تأییدی و معادلات ساختاری را در حالت تخمین ضرایب استاندارد نشان می‌دهد. در این نمودار اعداد یا ضرایب به دو دسته تقسیم می‌شوند. دسته نخست تحت عنوان معادلات اندازه‌گیری هستند که روابط بین متغیرهای پنهان (بیضی) و متغیرهای آشکار (مستطیل) است. این ضرایب را اصطلاحاً بارهای عاملی می‌گویند. دسته دوم معادلات ساختاری هستند که روابط بین متغیرهای پژوهش است و برای پاسخ به پرسش‌های پژوهش استفاده می‌شوند. به این ضرایب اصطلاحاً ضرایب مسیر گفته می‌شود. مدل تحلیل عاملی تأییدی و معادلات ساختاری را در حالت قدر مطلق معناداری ضرایب (t-value) نشان می‌دهد. این مدل در واقع تمامی معادلات اندازه‌گیری و معادلات ساختاری را با استفاده

1. Association
2. Nondirectional
3. Co relational Analysis

www.SID.ir

از آماره t، آزمایش می‌کند. طبق این مدل، چنانچه مقدار آماره t از ۱/۹۶ بیشتر باشد ضریب مسیر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است.

همچنین نتایج جدول ۵ بیانگر این است که میزان همبستگی محاسبه‌شده بین حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی برابر با ۰/۶۰۷ است که با توجه به اینکه سطح معناداری ۰/۰۰۰ و کمتر از ۰/۰۵ است (مقدار آماره t خارج بازه ۱/۹۶- تا ۱/۹۶+ شده است) با احتمال ۰/۹۵ ادعای محقق مبنی بر اینکه «حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر معناداری دارد» تأیید می‌شود. با توجه به وجود ضریب بتای مثبت می‌توان گفت حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر مستقیم و مثبت دارد. ضریب تعیین این رابطه ۰/۳۶۸ شده است. ضریب تعیین نشان می‌دهد که متغیر مستقل چند درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح و تبیین می‌کند. بر این اساس متغیر حاکمیت شرکتی به‌تنهایی توانسته است ۳۶/۸ درصد از تغییرات کیفیت گزارشگری مالی را پیش‌بینی کند. بنابراین حاکمیت شرکتی عاملی است که می‌تواند باعث شود عملکرد شرکت و به‌ویژه کیفیت اطلاعات ارائه‌شده از سوی مدیریت آن از کیفیت بالاتری برخوردار باشد.

جدول ۵. نتایج معادلات ساختاری

متغیر وابسته	متغیر مستقل	شاخص‌های آماری	مقدار
کیفیت گزارشگری مالی	حاکمیت شرکتی	ضریب تعیین (R^2)	۰/۳۶۸
		مقدار بتا	۰/۶۰۷
		مقدار تی	۳/۴۶۸
		سطح معناداری	۰/۰۰۰

در این بخش ابعاد حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی بررسی شده است. طبق نتایج جدول ۶ بعد حسابرسی حاکمیت شرکتی با مقدار بتای ۰/۲۵ و بعد شفافیت مالی با بتای ۰/۲۱ بر کیفیت گزارشگری مالی دارای تأثیر معناداری بوده است. اما بین دو بعد دیگر حاکمیت شرکتی با کیفیت گزارشگری مالی، ارتباط معناداری مشاهده نشده است.

جدول ٦. نتایج معادلات ساختاری در ابعاد حاکمیت شرکتی

زیر سؤال‌های تحقیق	بتا	|T-Statistics|	R^2	جهت رابطه
تأثیر مؤلفه‌های حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی	۰/۲۵۰	۴/۶۶۸	۰/۴۲۲	مثبت
تأثیر مؤلفه‌های حقوق سهامداران بر کیفیت گزارشگری مالی	۰/۲۱۱	۲/۶۹۱		مثبت
تأثیر مؤلفه‌های هیئت مدیره بر کیفیت گزارشگری مالی	-۰/۱۱۳	-۰/۹۷۲		بی‌معنا
تأثیر مؤلفه‌های شفافیت و افشا بر کیفیت گزارشگری مالی	۰/۲۳۶	۰/۹۷۹		بی‌معنا

Archive of SID

www.SID.ir

در بررسی ابعاد حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی، دو بعد حسابرسی و ساختار مالکیت، دارای تأثیر معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی بوده‌اند که مطابق با پژوهش‌های بنیادی واتز و زیمرمن[1] (۱۹۸۳) و جنسن و مک‌لینگ (۱۹۷۶)، حسابرس مستقل می تواند به‌عنوان مکانیزم کنترلی اثربخش در پایش مدیریت و نیز ضمانت صحت گزارش‌های مالی مطرح شود. بنابراین می‌توان گفت آنچه را که کمیسیون بلوریبون (۱۹۹۹) و قانون ساربینز ـ آکسلی (۲۰۰۲) به آن تأکید داشتند و به نقش حسابرسان توجه کرده بودند، در این پژوهش پذیرفته شده است. در این پژوهش، مشخص شد مکانیسم‌های حاکمیتی شرکت بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیرگذار است.

اعتبار همگرا، شاخص نیکویی برازش

اعتبار همگرا به حدی گفته می‌شود که شاخص‌های یک سازه خاص فقط با یک سازه وجه مشترک دارد. جدول ۷ شاخص‌های روایی، پایایی و برازش مدل را نشان می‌دهد.

جدول ۷. شاخص‌های روایی، پایایی و برازش مدل

متغیرهای پژوهش	AVE	R^2	$\sqrt{\overline{AVE}}$	$\sqrt{\overline{R^2}}$	GOF
GV_2	۰/۳۶	۰/۷۴	۰/۷۱	۰/۶۹	۰/۴۹
GV_1	۰/۴۷	۰/۲۹			
COMP	۱	۰/۰۲			
CONV	۰/۵۳	۰/۱۳			
GV	۰/۴۱	۰			
FEEDV	۰/۵۰	۰/۵۹			
FRQ	۰/۲۴	۰/۰۱			
GV_4	۰/۴۴	۰/۷۷			
GV_3	۰/۵۰	۰/۵۱			
PREV	۰/۷۱	۰/۹۵			
REL	۰/۵۳	۰/۰۳			
RELI	۰/۴۰	۰/۹۳			
RFN	۰/۵۴	۰/۹۸			
TML	۱	۰/۳۰			

روایی همگرا در تحقیق حاضر استفاده شده است به این معنا که نشانگرهای هر سازه در نهایت به‌لحاظ اندازه‌گیری نسب به سازه‌های دیگر مدل تفکیک مناسبی را فراهم آورند. به بیان ساده‌تر هر نشانگر فقط سازه خود را اندازه‌گیری کند و ترکیب آنها به‌گونه‌ای باشد که تمام سازه‌های به‌خوبی از یکدیگر تفکیک شوند.

1. Watts& Zimmerman

www.SID.ir

شاخص نیکویی برازش مدل (GOF)

این شاخص سازش بین کیفیت مدل ساختاری و مدل اندازه‌گیری‌شده را نشان می‌دهد و از رابطه زیر به‌دست می‌آید:

$$GOF = \sqrt{\overline{AVE}} \times \sqrt{\overline{R^2}}$$

که در آن $\overline{AVE}$ و $\overline{R^2}$ میانگین AVE و R^2 است. بالا بودن شاخص مقدار GOF از ۰/۴ برازش مدل را نشان می‌دهد. مقدار شاخص برازش برابر ۰/۴۹ شده است و از مقدار ۰/۴ بزرگ‌تر شده است و نشان از برازش مناسب مدل دارد. به بیان ساده‌تر داده‌های این پژوهش با ساختار عاملی و زیربنای نظری تحقیق برازش مناسبی دارد و این بیانگر همسو بودن پرسش پژوهش با سازه‌های نظری است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

نتایج این پژوهش نشان داده است که ادعای محقق مبنی بر حاکمیت شرکتی با کیفیت گزارشگری مالی رابطه معناداری دارد. بر این اساس متغیر حاکمیت شرکتی به‌تنهایی توانسته است ۳۶/۸ درصد از تغییرات در کیفیت گزارشگری مالی شرکت را پیش‌بینی کند. بنابراین حاکمیت شرکتی عاملی است که بر کیفیت اطلاعات ارائه‌شده از سوی مدیریت تأثیر بسزایی خواهد گذاشت. در این پژوهش به نظریه نمایندگی جنسن و مک‌لینگ (۱۹۷۶) استناد خواهد شد. این نظریه بیان می‌دارد، مدیران بازده سهامداران را بیشینه نمی کنند مگر اینکه برای محافظت از منافع ذی‌نفعان، ساختارهای حاکمیتی مناسبی در شرکت‌ها برقرار شود. می‌توان بیان داشت در بورس اوراق بهادار تهران با توجه به مفاهیم حاکمیت شرکتی، امکان افزایش کیفیت گزارشگری مالی وجود خواهد داشت. بنابراین مباحث مطرح‌شده توسط اتاق بازرگانی بین‌المللی (۲۰۰۵) در خصوص تأثیرگذاری هنجارهای حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی تأیید می‌شود. همچنین نتایج مطالعات بیارد و همکاران (۲۰۰۶) و جیانگا و همکاران (۲۰۰۸) همراهی افزایش کیفیت اطلاعات گزارش‌شده با کیفیت حاکمیت شرکتی را تأیید خواهد کرد. در نتیجه می‌توان بیان داشت یکی از مهم‌ترین کارکردهای حاکمیت شرکتی اطمینان از کیفیت فرایند گزارشگری مالی است (لویت، ۱۹۹۸)

نتایج این پژوهش با مطالعات صورت‌گرفته در بازارهای نوظهور نظیر عمان (۲۰۱۳) و بازارهای توسعه‌یافته نظیر فرانسه سازگار نیست. دلایل عدم سازگاری را باید در استفاده از الگوهایی دانست که در آنها به‌جای اندازه‌گیری مستقیم کیفیت اطلاعات مالی، بیشتر به کیفیت سود یا اقلام تعهدی توجه شده است. به‌طور مثال در پژوهش چالاکی و همکاران از الگوی مدیریت سود و در پژوهش‌های کولینز و کوتاری[1] (۱۹۸۹) برای اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات مالی استفاده شده از کیفیت اقلام تعهدی به‌عنوان معیار اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات مالی بهره‌برداری شده است. تمایز این پژوهش با پژوهش‌های گذشته در استفاده از ترکیبی از معیارهای مختلف برای شناسایی و اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی است.

با توجه به نتایج مطالعات مشابه انجام شده می‌توان بیان داشت حاکمیت شرکتی خوب در افزایش قیمت سهم نقش داشته و دسترسی سرمایه‌گذاران بین‌المللی به سرمایه شرکت را نیز آسان‌تر می‌کند و در تمایل آنها بر خرید یا اعطای منابع به شرکت تأثیرگذار است .با توجه به نتایج این پژوهش، ارتباط بین مؤلفه‌های حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی،

1. Collins & Kothari

Archive of SID

www.SID.ir

می‌تواند در مسیر ورود منابع خارجی به‌سمت شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران، تأثیر بسزایی داشته باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود بر اساس نظرهای سرمایه‌گذاران خارجی نسبت به تعدیل مؤلفه‌های مد نظر حاکمیت شرکتی اقدام شود،

در پژوهش‌های گذشته در رابطه با بررسی کیفیت گزارش مالی دو نگرش وجود داشت. برخی از پژوهش‌ها به بررسی معیارهای می‌پردازند که بتوان کیفیت بالای گزارشگری مالی را مشاهده یا ردیابی کرد (مک‌دانیل و همکاران، ۲۰۰۲) و حساس یگانه، ۱۳۹۰) و برخی به بررسی اشتباهات با اهمیت و تقلب در گزارشگری مالی برای پیگیری کیفیت گزارش‌های مالی می‌پردازند (دچو و همکاران، ۲۰۱۰)و نلسون و ایلیوت و تارپلی[1]، ۲۰۰۲)، در این پژوهش، به رویکرد نخست توجه شد، به همین دلیل پیشنهاد می‌شود رویکرد دوم نیز به‌طور جداگانه بررسی شود.

منابع

آقایی، محمدعلی؛ اعتمادی، حسین؛ آذر، عادل؛ چالاکی، پری (۱۳۸۸). ویژگی‌های حاکمیت شرکتی و محتوای اطلاعاتی سود در بورس اوراق بهادار تهران با تأکید بر نقش مدیریت سود. *فصلنامه علوم مدیریت ایران*، ۴ (۱۶)، ۲۷-۵۸.

آقایی، محمدعلی؛ چالاکی، پری (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین ویژگی‌های حاکمیت شرکتی و مدیریت سود در بورس اوراق بهادار تهران. *تحقیقات حسابداری*، (۳)، ۱-۲۴.

احمدپور، احمد؛ قهرمانی صغیر، حسنا (۱۳۸۸). بررسی ویژگی کیفی قابلیت اتکای اطلاعات در ارزیابی کیفیت سود شرکت‌ها. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۱۶(۵۸)، ۳-۱۹.

احمدپور، احمد؛ احمدی، احمدی (۱۳۸۷). استفاده از ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی در ارزیابی کیفیت سود. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۱۵(۵۲)، ۳-۱۶.

بداغی، حمید؛ بزاززاده، حمیدرضا (۱۳۸۶). رابطه بین مدیریت سود و کیفیت افشاء. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۵(۱۷)، ۱۷۳-۲۱۲.

برادران حسن‌زاده، رسول؛ پاک‌مرام، عسگر؛ حسین بابایی، قادر؛ فریادی بناب، علی (۱۳۹۵). تأثیر برخی سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر محتوای گزارش حسابرسان. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۳(۲)، ۱۵۵-۱۷۲.

برادران حسن‌زاده، رسول؛ تقی‌زاده، هوشنگ؛ رضایی، عباس (۱۳۹۰). بررسی تأثیر ترکیب سهامداران بر محتوای اطلاعاتی سود حسابداری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۳(۲)، ۱۰۷- ۱۲۴.

حساس یگانه، یحیی (۱۳۸۵). حاکمیت شرکتی در ایران. *حسابرس*، (۳۲)، ۳۲- ۳۹.

حساس یگانه، یحیی؛ یزدانیان، نرگس. (۱۳۸۶). تأثیر حاکمیت شرکتی بر کاهش مدیریت سود. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۵(۱۷)، ۱۵۱- ۱۷۱.

دیدار، حمزه؛ بیکی، خدیجه (۱۳۹۶). بررسی تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر رابطهٔ بین ساختار سرمایه و مازاد بازده در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۴(۲)، ۱۹۷-۲۲۰.

ستایش، محمدحسین؛ ابراهیمی، فهیمه (۱۳۹۰). بررسی تأثیر سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر محتوای اطلاعاتی سود شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *دانش حسابداری*، (۸)، ۳۱- ۴۸.

1. Nelson, Elliot & Tarpley

Archive of SID

www.SID.ir

سجادی، سید حسین؛ زرانژاد، منصور؛ جعفری، علیرضا (۱۳۸۸). ویژگی‌های غیرمالی مؤثر بر کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۱۶(۵۷)، ۵۱- ۶۸.

عرب صالحی، مهدی؛ ضیایی، محمدعلی (۱۳۸۹). ارتباط بین نظام راهبری و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *فصلنامه حسابداری مالی*، ۲ (۵)، ۳۹ – ۵۶.

مشایخ ، مهناز؛ اسماعیلی، مریم (۱۳۸۵). بررسی رابطه بین کیفیت سود و برخی از جنبه‌های اصول راهبردی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۱۳(۳)، ۲۵- ۴۴.

مهرانی، کاوه؛ صفرزاده، محمدحسین (۱۳۹۰). تبیین ارتباط بین حاکمیت شرکتی و کیفیت سود با رویکرد بومی. *دانش حسابداری*، ۲(۷)، ۶۹- ۹۸.

نوروش، ایرج؛ حسینی، سیدعلی (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین کیفیت افشا (قابلیت اتکا و به موقع‌بودن) و مدیریت سود. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۰(۲)، ۱۳۳- ۱۴۷.

References

Aghaei M. A., Etemadi, H., Azar A. and Chalaki P. (2009). The Characteristics of Corporate Governance and Information Content of Profit in Tehran Stock Exchange with Emphasis on the Role of Profit Management. *Journal of Iranian Management Science*, 4(16), 27-58. (*in Persian*)

Aghaie, M., Chalaki, P. (2010). Studding the Relationship between Corporate Governance attributes and the Information Content of Accounting Earnings: The Role of Earnings Management. *Iranian journal of management sciences*, (3), 1-24. (*in Persian*)

Agrawal, A., & Chadha, S. (2005). Corporate Governance and Accounting Scandals. *Journal of Law and Economics*, 43(2), 371-406.

Ahmadpour, A., Ahmadi, A. (2010). Using the Financial Information's Qualitative Characteristics for Evaluating Earning Quality. *Journal of Accounting and Auditing Review*, 15(52), 3-16. (*in Persian*)

Ahmadpour, A., Ghahramani, H. (2010). Study of accounting information's reliability qualitative characteristic in earning quality measures of Companies. *Journal of Accounting and Auditing Review*, 16(58), 3-19. (*in Persian*)

Ashiq, A., Zhang, W. (2015). CEO tenure and earnings management. *Journal of Accounting and Economics*, 59(1), 60-79.

Arabsalehi, M., Ziaie, M. (2010). Relationship between governance system and earnings quality in companies accepted in Tehran Stock Exchange. *Quarterly Financial Accounting*, 2(5), 39-56.

Baradaran Hassanzadeh, R., Taghizadeh, H., Rezai, A. (2011). The Study of Effect of Ownership Structure on Information Content of Earnings in Tehran Stock Exchange. *Journal of Financial Accounting Research*, 3(2), 107-124. (*in Persian*)

Barth, M.E., Beaver, W.H., Landsman, W. (2001). The relevance of value relevance research for financial accounting standard setting: Another view. *Journal of Accounting and Economics*, 31, 77-104.

Archive of SID

www.SID.ir

Barua, A. (2006). *Using the FASB's qualitative characteristics in earnings quality measures*. PhD dissertation. University of Chittagong.

Basu S. (1997). The Conservatism principle and the asymmetric timeliness of earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 24(1), 3-37.

Beasley, M. (1996). An Empirical Analysis of the Relation between the Board of Director Composition and Financial Statement Fraud. *The Accounting Review*, 71(4), 443–464.

Bebchuck, L., Cohen, A. (2004). The costs of entrenched boards. *Working Paper*. Harvard Law School.

Beekes, W., & Brown, P. (2006). Better-Governed Australian Firms make More Informative Disclosures. *Journal of Business Finance and Accounting*, 33 (3), 422-450.

Blue Ribbon Committee (1999). *Report and Recommendations of the Blue Ribbon Committee on Improving the Effectiveness of Corporate Audit Committees*. New York: New York Stock Exchange and National Asso ciation of Securities Dealers.

Bodaghi, H., Bazaz Zadeh, H. (2007). Relationship between Disclosure Quality and Earnings Management. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 5(17), 173-212. (*in Persian*)

Burgstahler, D., & Eames, M. (2006). Management of Earnings and Analysts' Forecasts to Achieve Zero and Small Positive Earnings Surprises. *Journal of Business Finance & Accounting*, 33, 633–652.

Busham, R.M., Smith, A.J. (2001). Financial accounting information and corporate governance. *Journal of Accounting and Economy*, 32, 237–333.

Byard, D., Li, Y., & Weintrop, J. (2006). Corporate governance and the quality of financial analysts' information. *Journal of Accounting and Public Policy*, 25(5), 609-625.

Carcello, J., & Neal, T.L. (2000). Audit committee composition and auditor reporting. *The Accounting Review*, 75(4), 453-468.

Collins, W.D., Kothari, S.P. (1989). An analysis of intertemporal and cross-sectional determinants of earnings response coefficients. *Journal of Accounting and Economics*, 11(2-3), 143-181.

Dechow, P.M., Sloan, R.G., & Sweeney, A.P. (1995). Detecting Earnings Management. *The Accounting Review*, 70(2), 193 -225.

Fairfield, P., Sweeney, R., Yohn, T. (1999). Accounting classification and the predictive content of earnings. *The Accounting Review*, 71 (3), 337-355.

Francis, J., Olsson, P., & Schipper, K. (2008). Earnings Quality. *Foundations and Trends® in Accounting*, 1(4), 259-340.

Hassas Ycganeh, Y., Yazdanian, N. (2007). The Effect of Corporate Governance on Decrease Earning Management. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 5(17), 151-171. (*in Persian*)

Hassas Yeagneh. (2009). *Corporate Governance and Directing Board*. The Collection of Articles on Corporate Governance. (*in Persian*)

Healy, P.M., Palepu, K.G. and Ruback, R.S. (1992). Does Corporate Performance Improve After Mergers? *Journal of Financial Economics*, 31(2), 135-175.

Archive of SID

www.SID.ir

International Accounting Standards Board (2010). *The Conceptual Framework for Financial Reporting*, 30 Cannon Street, London EC4M 6XH, United Kingdom.

Jensen, M.C., & Meckling, W.H. (1976). Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.

Jiang, W., Lee, P., & Anandarajan, A. (2008). The Association between Corporate Governance and Earnings Quality: Further Evidence Using the GOV-Score. *Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting*, 24,191-201.

Klein, A. (2002). Audit Committee, Board of Director Characteristics, and Earnings Management. *Journal of Accounting and Economics*, 33(3), 375–400.

Krishnan, J. (2001). *Corporate governance and internal control: An empirical analysis.* AmericanAccounting Association Annual Meeting. Atlanta, Georgia.

Krugman, P. (2002). The insider game. New York Times (July 12).

Larcker, D., Richardson, S., & Tuna, I. (2004). Does corporate governance really matter? *Working paper*, The Wharton School.

Levitt, Jr, A. (1998). The numbers game. *The CPA Journal*, 68(12), 14-19.

Loomis, C.J. (1999). Lies, damned lies, and managed earnings. Fortune (August 2).

Mashayekh, M., Esmaeili, M. (2006). Earning quality and Corporate Governance in listed firms in TSE. *The Iranian accounting and auditing review*, 13(3), 25-44.

McDaniel, L., Martin, R. D., Maines, L.A. (2002). Evaluating financial reporting quality: The effects of financial expertise versus financial literacy. *The Accounting Review*, 77, 139-167.

McMullen, D.A. (1996). Audit committee performance: An investigation of the consequences associated with audit committees. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 1 -28.

Mehrani, K., Safarzadeh, M.H. (2011). Determination of relations between corporate governance and profit quality to native approach. *Accounting knowledge*, 2(7), 69-98. (*in Persian*)

Nelson, M., Elliot, J., & Tarpley, R. (2002). Evidence from auditors about managers' and auditors' earnings management decisions. *The Accounting Review*, 77, 175 -202.

Noravesh, I., Hosseini, S. (2009). Corporate Disclosure Quality (consist of timeliness and reliability) and Earnings Management. *Journal of Accounting and Auditing Review*, 20(2), 133-147. (*in Persian*)

OECD Principles of Corporate Governance (2004). *Organization for economic co-operation and development*. Principe's degouvernement d'entreprise de l'OCDE publication. Paris, France.

Palmrose, Z., Scholz, S. (2002). The accounting causes and legal consequences of non-GAAP Reporting: Evidence from restatements.*Contemporary Accounting Research Conference.* (November).

Penman, S., Zhang, X. (2002). Accounting Conservatism, the Quality of Earnings, and Stock Returns. *The Accounting Review*, 77(2), 237-264.

Petra, S. (2007). The effects of Corporate Governance on the Effectiveness of Earnings. *Economics of Governance*, 8, 129-152.

Archive of SID

www.SID.ir

Ramsay, I. (2001). *Ramsay Report. Independence of Australian company auditors*. Review of current Australian requirements and proposals for reform. http//www.treasury.gov.au.

Sánchez-Ballesta, J. P., & García-Meca, E. (2007). Ownership Structure, Discretionary Accruals and the Informativeness of Earnings. *Corporate Governance: An International Review*, 15(4), 677–691.

Sarbanes, P., & Oxley, M. (2002). *Sarbanes -Oxley Act of 2002*. Washington, DC: U.S.Congress.

Setayesh, M., Ebrahimi, F. (2011). Effects of Corporate Governance on Earnings Informativeness of the Companies in Tehran Stock Exchange. *Accounting Knowledge*, (8), 31-48. (*in Persian*)

Shorozi, M. (2008). *Using quality attributes in conceptual framework of financial reporting for evaluating audit quality*. PhD dissertation, Science and research unit, Azad University. (*in Persian*)

Watts, R.L., Zimmerman, J.L. (1986). *Positive accounting theory*. Prentice-Hall.

Wu, M. (2002). Earnings restatements: A capital market perspective. *Working paper*, New York University.

Archive of SID

www.SID.ir